

РИЧАРД ХЕЙЗЛИНГ ФОРМУЛА С ДОПЪЛНЕНИЕ

Превод от английски: Николай Тодоров, 1975

chitanka.info

Шестдесет и две годишният професор Руфус Крауфорд беше дребен и кротък човечец; а ето че сега този съвсем почтен на вид гражданин си представяше как съдът произнася смъртна присъда над неговия единствен племенник.

„Той напълно си заслужава такава присъда! Майрон беше убиец преди още да му се хвърли в лицето сегашното ново обвинение. Разбира се, нашият нехранимайко тогава не си послужи с пистолет, за да убие сестра ми, но с безразсъдното си прахосничество пропиля наследството на овдовялата си майка и я вкара в гроба тъй безпогрешно, както ако беше натиснал спусъка.“

Този път обаче той беше натиснал спусъка.

Според професора обвинителните доказателства срещу племенника му бяха съсипателни; за негово най-голямо задоволство обвинението беше успяло да установи следните уличаващи данни по процеса:

1-во. С последното си завещание Даниел Крауфорд беше поделил имуществото си на две части: половината оставяше на своя племенник Майрон Фиске, днес обвинен в убийството му. Професорът се ползуваше от приходите на другата половина, вложена в предприятия. След смъртта на последния Майрон ще наследи и тези капитали.

2-ро. Племенникът е бил запознат с клаузите на вуйчовото си завещание.

3-то. Майрон Фиске е бил притиснат от съдия-изпълнителя да внесе двадесет и пет хиляди долара, дължими на различни лихвари.

4-то. Неработещ и поминуващ с една мъничка издръжка, която му е давал Даниел, при когото той живеел, Майрон е имал само една възможност да си набави дължимата сума: наследството.

5-то. През нощта на втори октомври тази година някой си доктор Джозеф Полак бил извикан от Майрон в дома на вуйчо му. Констатирайки, че Даниел е убит с пушечен изстрел, докторът повикал полицията. Племенникът веднага признал на полицаите, че той стрелял, но се кълнял, че се касае до нещастен случай. Според него както почиствал в кухнята пушката, тя изгърмяла, тъкмо когато влизал вуйчо му.

Обвинителят не вярваше на приказките на подсъдимия, също както и професорът, който добре знаеше какъв закоравял измамник и лъжец е неговият дваисет и осем годишен племенник. Руфус никога не

можа да разбере защо Даниел прибра Майрон при себе си подир смъртта на обичната им сестра, или поне защо по-късно не го изгони. През цялото време брат му беше хранил някаква сяпа привързаност към племенника си — без съмнение не споделяна от младежа — привързаност, която според Руфус достигна до голямата глупост: да впише Даниел Майрон в завещанието си, а на всичко отгоре след това и да му го съобщи.

От мястото си в съдебната зала професорът наблюдаваше подсъдимия с израз на отврата. Майрон Фиске беше добре сложен млад мъж, но лицето му издаваше такава мекушавост, такова безволие, че Руфус едва можеше да го понася. С тия си пригладени коси и тънки мустачки той винаги му беше напомнял на онези манекени, които красят витрините на големите магазини.

Сега съдебната зала беше почти празна. Три часа вече минаха, откакто съдебните заседатели се бяха оттеглили на съвещание. С изключение на Руфус всички зрители се отегчиха от продължителното очакване. Съдията се беше затворил в кабинета си; адвокатите на защитата и на обвинението се бяха изпарили — сигурно в някое кафене; дори репортьорите бяха излезли в коридора, за да пушат. В залата освен професорът бяха останали само подсъдимият, разсилният и дремещият секретар. Руфус седеше на място, откъдето можеше да наблюдава много добре всичко, което става в залата, затова именно държеше на него и не искаше на никаква цена да го загуби. Той обичаше много брат си Даниел, както и сестра си Нора и сега не желаше да пропусне удоволствието да чуе, че племенникът му е признат за виновен.

Вратата на стаята, в която разискваха съдебните заседатели, се отвори и водителят им надникна в залата. Разсилният изтича към него. След като пришепна няколко думи, заседателят се оттегли и затвори вратата.

Разсилният извика на секретаря:

— Съдебните заседатели са постигнали споразумение по присъдата! — И забърза към голямата врата на съдебната зала, за да съобщи на чакащите отвън.

За няколко минути залата се препълни. Съдията се върна на мястото си и съдебните заседатели влязоха.

— Постигнаха ли съдебните заседатели съгласие каква присъда трябва да се произнесе? — запита съдията.

— Да, Ваша чест! — отговори водителят на съдебните заседатели.

— Подсъдимият да стане! — заповяда съдията.

Майрон Фиске бавно се изправи.

„Изглежда спокоен, но много е бледен“ — помисли си Руфус.

— Каква е присъдата Ви? — обърна се съдията към водителя.

Настъпи пълна тишина — игла да падне на пода, ще се чуе.

После:

— Обявяваме подсъдимия за не виновен!

И водителят на съдебните заседатели се отпусна спокойно на мястото си.

Във вестникарските дописки за някои шумни процеси, които беше чел професор Крауфорд, винаги се съобщаваше за „неописуема врява, раздираща съдебната зала, след произнасянето на присъдата“. Но сега с изключение на няколко споделени на висок глас забележки тълпата не даде никакъв отклик. Репортьорите се запътиха към изхода, без обаче да се блъскат, както обикновено са го правили, втурвайки се към редакциите. И зрителите не се завтекоха да стискат ръцете на оправдания. Съвсем спокойно и като че ли недоволни започнаха да се изнизват, опразвайки съдебната зала.

Професорът се запъти към Майрон, който чакаше адвоката си да подреди някакви книжа в чантата си.

Племенникът посрещна своя вуйчо с безочлива усмивка.

— Привет, вуйчо Руфус! — и обръщайки се към адвоката, каза подигравателно: — Вуйчо ми е разочарован. Надяваше се да ме осъдят, та да тури ръка на цялото наследство.

По време на процеса професорът нито за миг не беше се замислил за финансовите последици от присъдата. За него парите нямаха голямо значение. Беше неженен и харчеше много малко. Преди години си беше купил къщичка в сърцето на планината, близо до Езерото на Голямата мечка, където възнамеряваше да се оттегли след три години и да посвети остатъка от живота си на научни изследвания. Малко по малко с течение на времето той беше обзавел планинското си жилище с всички съвременни удобства, включително и с една модерно инсталирана лаборатория. Всичко беше вече завършено и изплатено.

Щом окончателно се пресели, пенсията ще задоволява предостатъчно всичките му потребности; съвсем не му бяха необходими приходите от вложения капитал, които покойният Даниел му беше оставил, нито пък стоте хиляди долара, завещани на Майрон.

— Не на това се дължи моето разочарование — отвърна сухо професорът. — Просто вярвах, че справедливостта ще възтържествува. — Обърна се и излезе.

* * *

Чак след три години Руфус Крауфорд видя отново племенника си. Той беше навършил шейсет и пет години, беше се пенсионира и пренесъл в планинското си имение — едно просторно жилище от осем помещения на около седем километра от най-близкото селище.

Погълнат изцяло от своята изследователска работа, ученият нямаше нито време, нито охота да се връща към миналото. Въпреки че не обичаше Майрон, не беше злопаменен. Когато случайно се сетеше за него — а това ставаше много рядко — мислеше със снизхождение за „онзи загубен млад човек“. Той не беше напълно убеден в неговата невинност, както и не беше съвсем сигурен във виновността му. Нали Майрон беше оправдан от съд със съдебни заседатели? По смисъла на закона това го оневиняваше изцяло.

Една вечер Майрон се появи ненадейно на прага на новото жилище на Руфус Крауфорд. Вуйчото отвори вратата и видя пред себе си своя племенник да му се усмихва с най-милата си усмивка.

— Привет, вуйчо Руфус!

Домакинът го измери от глава до пети. Сега на трийсет и една години Майрон беше по-елегантен и по-мазен от всякога. Видът му предизвика у Руфус същата отврата, както и в миналото. Да беше дошъл три години по-рано, вуйчото би хлопнал вратата под носа му. Сега обаче той само го запита с малко студен тон:

— Какво искаш?

— Та по такъв начин ли посрещаш единствения си роднина? — запита Майрон, без ни най-малко да се смути. — Няма ли да ме вкараш вътре? Навън е толкова студено...

Наистина тази вечер беше много студено; снежни вихрушки предвещаваха приближаването на буря. Домакинът се отдръпна неохотно. Неканеният гостенин се наведе да вдигне куфара си, който, скрит зад вратата, беше убягнал от погледа на професора. Майрон го внесе във вестибюла, а Руфус затвори вратата и погледна куфара.

— Ако имаш намерение да се установиш тук, предпочитам да ти заявя веднага, че не си добре дошъл.

Майрон си свали шапката и започна с нея да отърсва снега от палтото си.

— Не можеш ли да ме приютиш поне за една нощ, вуйчо Руфус?
— заумилква се той.

— Мога, но не бих го сторил.

— Ще изпъдиш ли племенника си в такава снежна буря?

— Как дойде дотук?

— Ами че с такси. Аз обаче го отпратих.

— Извикай тогава друго по телефона — каза Руфус раздразнено.

— Не мога да му платя. Нямам счупена пара.

Професорът го изгледа изумено.

— Успя ли да прахосваш онези сто хиляди долара?

— Вложих парите твърде неудачно — обясни му Майрон, като да се извиняваше.

— На конните състезания?

— И там — призна си племенникът. — Ти обаче сигурно си спомняш за показанията по време на процеса — имах дваисет и пет хиляди долара задължения, преди да получа наследството от вуйчо Дан. И адвокатът ми взе десет хиляди. Останаха ми, значи, само някакви си шейсет и пет хиляди за три години време.

Вуйчото не изглеждаше напълно убеден.

— Ала това ми послужи за урок — продължи на един дъх Майрон. — Друг човек съм сега. Дори потърсих някаква работа да хвана.

Руфус го стрелна с недоверчив поглед.

— Не се шегувам — побърза да допълни Майрон. — Разбрах накрая какъв идиот съм бил. Похарчих последния си долар, за да дойда тук, да те помоля да ми помогнеш. Към кого другиго да се обърна?

— Ако си дошъл да ми искаш пари, знай, че от мене няма да получиш нито цент.

— Не става дума за пари. Би могъл да ме изслушаш поне. В края на краищата аз съм единственият ти родственик. Мога ли да си сваля палтото? Нека да седнем и да си поговорим.

Професорът продължаваше да стои прав и намръщен. Той надзърна през стъклената врата, сетне вдигна нетърпеливо рамене:

— Мисля, че не бих могъл да те изпъдя в една такава снежна буря. Предоставям ти още пет минути, за да се посгрееш край камината. След това ще извикам такси, дори и да трябва да ти заплатя курса.

Благодарен, племенникът закачи шапката и палтото си. Вуйчо му го поведе към салона и посочи камината, в която горяха дебели пънчета. Майрон протегна премръзналите си длани към пламъка.

— Искаш ли да пийнеш нещо? — измърмори професорът.

— Едно горещо кафе, с удоволствие. Премръзнах.

— Ще ти приготвя нещо по-бързо. Защото кафето ще възври чак подир десет минути, а аз нямам намерение да те задържам толкова дълго.

— Нищо — съгласи се любезно Майрон. — Ще се задоволя с чаша уиски.

Вуйчото остави племенника си да се постопли край камината и се запъти през трапезарията към кухнята, чиято врата се затвори автоматично зад гърба му. Поседя малко в нерешителност, сетне, вдигна рамене и пъкна щепсела, за да се загрее електрическата скаричка и постави на нея кафеничето. От хладилника той извади бутилка, от която отля в една чашка бледозлатисто, почти безцветно вино.

В момента, когато излизаше от кухнята с чашата кафе в едната ръка и чашата вино — в другата, видя, че Майрон се опитва да отвори в трапезарията една врата.

— Търся тоалетната.

— Тази врата е за лабораторията ми. Залючена е винаги, дори и когато съм съвсем сам. А тоалетната е горе, първата врата вдясно на коридора.

Професорът влезе в салона и постави чашата с врялото кафе върху перваза на камината. Въздъхвайки, той се отпусна в любимото си кресло и зачака.

Когато племенникът се върна, чичото мълчаливо му посочи кафето. Майрон отпи една глътка, остави чашата и застана с гръб към камината; погледът му падна върху чашата, която вуйчо му държеше в ръката си; вдигна вежди въпросително.

— „Сотерн“ — каза Руфус. — Леко френско вино, единственото, което лекарят ми разрешава. Имам болни бъбреци.

— Нищо опасно, надявам се.

— Не, при условие, че спазвам предписанията. Та за какво, значи, искаше да ми говориш?

Племенникът се помъчи да придаде най-сериозен израз на лицето си.

— Слушай, вуйчо Руфус, аз наистина съм съвсем безмонетен. Единственото, което притежавам, са дрехите на гърба ми и съдържанието на куфара. А то не е бог знай какво. Не мога никъде да ида. Сериозността на положението ми промени изцяло моя мироглед, така поне ми се струва. Наистина имам намерение да се хвана на работа. Ако ме приютиш тук за известно време, дордето си намеря някакво подходящо занимание, ще ми спасиш живота.

— Че каква работа се надяваш да намериш тук в планината? — попита Руфус, все още недоверчив. — Ако знаеше да караш ски, би могъл да станеш учител по ски. Аз обаче не съм те виждал да упражняваш какъвто и да било спорт. В селището няма фабрика.

— Изпратих няколко писма с молба за работа. Очаквам тази седмица отговор поне от две места. Позволих си за по-сигурно да дам твоя адрес.

Руфус вдигна вежди.

— Все така нахален.

— Не говори тъй, вуйчо Руфус. В края на краищата ти живееш от моите пари. Ами че тези вложени капитали са оставени на мен. Това ти знаеш много добре.

Професорът го изглежда.

— Само след моята смърт. Пък ако искаш да знаеш, аз съвсем не живея от тези пари. Приходите постъпват на банкова сметка, върху която, мисля, че ти никога няма да сложиш ръка. Аз завещах цялото си имущество на университета.

— Но капиталът е мой.

— Повтарям: само след моята смърт. Това ли е истинската причина на твоето посещение? Да глътнеш още едно наследство, а?

Майрон се престори на обиден.

— Ако намекваш за смъртта на вуйчо Дан, ти знаеш, че бях оправдан. Това беше нещастен случай. Аз бях толкова покрусен, колкото и ти.

— Единствената мъка, която долових у тебе се дължеше на това, че половината от парите бяха вложени в предприятия — изръмжа професорът.

— Не е вярно! Аз обичах вуйчо Дан — възропта Майрон и веднага го обърна на молба. — Но нали ще ми позволиш да остана тук, докато си намеря работа? Моля ти се. И нямам намерение да легна на гърба ти. Ще ти помагам: ще чистя къщата, ще готвя...

— Имам си прислужница, която идва от село и се грижи за всичко това — отрязва Руфус студено...

— Тогава бих могъл да цепя дърва за камината, да почиствам пътеката от снега...

Известно време професорът го гледа замислено. После каза бавно, като натъртваше на всяка дума:

— Не ми се вярва, че ще поемеш риска да създадеш още един „нещастен случай“, за да се отървеш от мен. Съдебните заседатели едва ли ще повярват на подобно съвпадение. Ще те оставя да прекараш тази нощ под моя покрив, а утре сутрин ще поговорим по-надълго.

— Много съм ти признателен, вуйчо Руфус — каза Майрон. — Знаех си, че няма да ме изгониш в такова лошо време. — Вдигна чашата и отпи още една глътка. — Кафето ти е отлично.

По-късно, когато се готвеше да си ляга, професорът започна да съжалява за гостоприемството си. В миналото не одобряваше постъпката на брат си Даниел, осъждаше го, загдето беше прибрал Майрон, а ето че сега и самият той правеше същата глупост, защото не устоя на молбите на този развейпрах, а може би и убиец. Въпреки че не го обичаше, професорът не беше толкова коравосърдечен, че да изгони единствения си роднина в тая бясна виелица.

Руфус не беше съвсем уверен във виновността на Майрон за смъртта на Даниел, но все пак реши да не рискува: заключи вратата на спалнята си и подложи един стол под дръжката.

Размина се очакваната буря. На сутринта слънцето изгря в разчистено небе. Само няколко сантиметра снежен прах покриваше пътеката, когато мисиз Макгуайр пристигна в осем часа с вехтата си джипка.

Руфус, който и без будилник всяка сутрин се събуждаше в осем часа, дочу ръмженето на мотора и тракването на външната врата. Той се измъкна изпод топлите завивки и навлече халата си. След като отмести стола и отключи вратата, прекоси коридора — отиде да събуди Майрон.

— След половин час — на закуска! — извика той. — Как искаш яйцата?

— Все едно — отговори Майрон със сънен глас. — Също както ти.

Руфус се надвеси през перилата на стълбището и се провикна:

— Не-ел!

Мисиз Макгуайр, едра около петдесетгодишна жена, се показва отдолу и вдигна глава.

— Тук е племенникът ми — осведоми я домакинът. — Ще закуси същото, каквото и аз.

Прислужницата кимна само с глава в знак, че е разбрала. Пет дни в седмицата тя идваше тук точно в осем часа и също тъй точно в пет часа си отиваше. В събота и неделя професорът трябваше сам да се обслужва. Но и когато жената беше тук, той я виждаше само по време на ядене, защото по-голямата част от деня прекарваше в лабораторията, докато тя разтребваше цялата къща с изключение на лабораторията, където не смееше да прекрачи.

През нощта Руфус беше намислил да отпрати привечер Майрон с нея. Ще му плати пътуването до Лос Анжелос и ще му даде пари — не много, само колкото да изкара няколко дни.

„Ще му го кажа преди тръгване“ — така реши той да отложи за малко неприятния момент и на закуска нищо не каза за това свое решение.

Щом професорът стана от трапезата, за да отиде в лабораторията, Майрон го сподире; влезе след него в помещението и се заоглежда с нескривано любопитство.

Лабораторията беше просторна и светла, с висок потон. По едната стена — дълъг умивалник с двойни прегради и голяма маса,

отрупана с бунзенови лампи, подставки и огнеупорни купички. Над нея се беше свел вентилационен отдушник, предназначен да отвежда изпаренията. Насрещната стена беше покрита от горе до долу с рафтове, по които се редяха грижливо етикетирани шишенца с различна форма и големина. В средата на лабораторията върху един цинков тезгях имаше стойки с епруветки, реторти, гърненца, хаванчета, чукала за стриване, аптекарски везни, ръчни везни, дори и прецизна теглилка под стъклен камбановиден капак — най-всевъзможни лабораторни пособия!

— Прекрасно си се инсталирал — каза Майрон. — Върху какво работиш в момента?

— На път съм да създам нов, по-евтин метод за извличане на метала от рудата.

Майрон се приближи до рафтовете и започна да чете етикетите.

— Как се оправяш сред тия стотици шишенца, за да намериш онова, което ти трябва?

— О, всички са подредени по азбучен ред — отговори професорът, приближавайки се до своя племенник, — според тяхното естество. Знам всяка група на кой рафт стои. Например на този има само шишенца с метални соли — и той му посочи с пръст рафта, пред който Майрон се беше спрял. — Този ред, който гледаш, съдържа само калиеви соли. Както виждаш, подредени са по азбучен ред. Първо, калиев арсенит, до него — калиев ацетат, после — калиев бромид, йодид, хидрид, хлорат, цианид... и тъй нататък. Веднага намирам онова, което ми трябва.

Майрон протегна ръка към едно шишенце.

— Калиев цианид — прочете той.

— Повечето хора го знаят под името цианкалий.

— Цианкалий? Нали това е много силна отрова?

— Както и повечето от тези — отвърна сухо ученият.

— За какво го използваш?

— За извличане на среброто. Калиевият цианид се използва в производството, както и при лабораторни изследвания. Цианидът реагира със среброто в рудата, за да образува сребърен цианид. След това трябва да се освободи среброто от цианида, като го заместим с някой по-активен метал, като алуминий или цинк. Аз сега търся някакво съединение, по-евтино от металите.

— Страхувам се, че всичко това не влиза в главата ми, вуйчо Руфус — каза младият мъж, като постави шишенцето на предишното му място. — Не е ли опасно обаче постоянно да боравиш с такива химикали?

— Не, когато знаеш какво правиш. А сега моля те да ме извиниш, но искам да продължа работата си.

Майрон безропотно тръгна да излиза, като мимоходом спря настойчиво замислен поглед върху шишенцето с цианида.

Щом вратата се затвори, професорът започна да разсъждава. Беше забелязал накъде се насочиха очите на племенника му. „Като разбра, че си служи с цианид при опитите, дали пък няма да си помисли, че едно отравяне с цианкалий може лесно да се сметне за някаква лабораторна злополука. Впрочем няма никакво значение онова, което Майрон може да крои. Ще си отиде още тази вечер, а дотогава няма да му дам възможност да влезе в лабораторията“.

Ала все пак той не можеше да отпъди мисълта си от въпроса: дали пък племенникът му наистина е способен да го отрови, ако му се отдаде подходящ случай? Да можеше да се убеди в това, той щеше с положителност вече да знае, че смъртта на Даниел не се дължи на нещастна случайност, а си е чисто и просто едно добре обмислено убийство.

И професорът започна да търси начин да се увери в това, без обаче да го разбере вече като труп. Замисли се. Накрая намери нещо, което не представляваше голяма опасност. Взе от рафта шишенцето с цианкалия и го постави в паничката на аптекарските везни, всичко заедно тежеше 240,97 грама. Руфус го върна на мястото му и напусна лабораторията, като остави вратата незаклучена. Майрон четеше някакво списание в салона, а Нел тракаше със съдове в кухнята.

— Ще се кача горе да взема един душ — изрече сякаш на себе си Руфус.

Майрон се престори, че не го е чул и нищо не каза.

Подир двайсетина минути вуйчо Руфус слезе. Майрон си седеше в същото кресло, а Нел вече чистеше трапезарията.

След като затвори вратата на лабораторията след себе си, професорът претегли отново съблазнителното шишенце. Този път везните показаха само 212,62 грама.

Гневът му се плисна по лицето. В същото време обаче той почувствува някакво зловещо задоволство. Както изглеждаше, Майрон си нямаше понятие от химия, защото с трийсет грама цианкалий човек можеше да премахне половината от жителите на селището.

Руфус понечи да отиде в салона и да каже на хубавия си племенник, че му са известни неговите престъпни замисли: да му заповяда да напусне незабавно дома и да отиде пешком до селището, пък там да се оправя, както си знае. Вече с ръка на дръжката той се спря и реши, че е за предпочитане да открие точно намеренията на този негодник, за да може да го изобличи с подробни доказателства. Не му беше необходимо много време, за да се досети, че Майрон ще избере френското вино, за да изсипе в него отровата, защото единствен Руфус го пиеше.

На излизане от лабораторията той забеляза, че племенникът го няма в салона. Сега там Нел почистваше мебелите.

— Къде е Майрон?

— Качи се горе, професоре. Помолих го да излезе оттук, за да разтребя.

Руфус отиде в кухнята, извади бутилката със „Сотерн“ от хладилника, отпуши я и помириса. Не се усещаше характерният дъх на горчиви бадеми, а трийсет грама цианкалий непременно щяха да издадат присъствието си във виното. Все пак за да не се излага на излишна опасност, професорът отсипа в една чашка малко от златистата течност, прибра бутилката обратно в хладилника, а чашата отнесе в лабораторията.

Опитът даде отрицателен резултат — засега виното не беше отровено.

Руфус заключи лабораторията и седна в салона. Играта на пламъците му навяваше хиляди мисли; повтаряше си наум онова, което щеше да каже на племенника си. Оглеждайки въпроса от всички страни, той дойде обаче до заключението, че изпъждането на Майрон всъщност само отдалечава, но не премахва опасността. „Ами че ако той е способен да ме отрови, той също ще е в състояние да изпрати някой професионален убиец да надникне в тази усамотена къща. Най-добре ще е да се обадя в бюро на шерифа и да помоля да го арестуват. Но какво бих могъл да докажа? — разсъждаваше професорът. — Че Майрон е откраднал от лабораторията ми трийсет

грама цианкалий. Това доказва ли със сигурност престъпните му намерения, особено ако той успее да се освободи от отровата преди да го обискират? В такъв случай става почти невъзможно да се започне следствие, пък и да се започне, нищо няма да се разкрие.“

Внезапно в съзнанието на Руфус проблесна план, който го накара да се усмихне. В същото време по стълбището отекнаха стъпки и след минута Майрон влезе в салона.

— Тая жена само току ме разкарва от една стая в друга — оплака се той.

— Свикнала е да има на разположение цялата къща — успокои го вуйчо му и продължи: — Реших да те задържа още една седмица, Майрон.

Племенникът беше малко изненадан.

— Много мило от твоя страна, вуйчо Руфус.

— В края на краищата ти си единственият ми родственик — повтори професорът същите думи, които снощи беше чул от устата на племенника си. — Знаеш ли да играеш на „крибедж“?

— Разбира се. Мислех обаче, че ти прекарваш цялото си време в лабораторията.

— Реших днес да почивам. Хайде да отидем в трапезарията да поиграем.

Двамата седнаха в трапезарията. Вуйчото извади от едно чекмедже тесте карти и плоча за „крибедж“.

До вечерта домакинът не изпусна из очи своя гост. Преди обяд те играха на „крибедж“; на два пъти през това време Майрон ходи в кухнята да пие вода. Под същия предлог и Руфус го придружаваше. След обяд двамата излязоха да се поразходят из околността; после се върнаха в салона и всеки взе по нещо за четене. И винаги, когато Майрон се запътваше към кухнята, Руфус го следваше неотлъчно, като сянка.

В пет часа Нел се появи на вратата на салона, готова да си тръгне.

— Вечерята ви е сложена — каза тя. Утре е събота, професоре. Ще се видим, значи, чак в понеделник.

— Да, да. Довиждане до понеделник, Нел — отвърна разсеяно Руфус.

След вечеря двамата отнесоха чиниите в кухнята, където вуйчото ги миеше, докато племенникът ги бършеше и нареждаше. Каква мила семейна картинка!

Руфус запитва:

— Искаш ли да пиеш нещо?

Майрон отвърна:

— Все ми е едно. Впрочем, уиски със сода, ако имаш...

Домакинът наля уиски със сода, след което извади от хладилника бутилката със „Сотерн“ и наля от нея чаша вино за себе си. Той предполагаше, че племенникът му ще потърси виното в хладилника, но понеже не беше много сигурен в интелигентността му, създаде си този повод, за да му покаже къде именно стои бутилката с френското вино.

В девет часа, след като бяха поприказвали за това-онова, Майрон реши да си легне; беше изгубил вече всяка надежда, че ще може да се добере сам до кухнята. Руфус пък се питаше, дали не беше зле изтълкувал неговите разтакавания. „Просто е бил жаден. Защото глупаво би било да се подлага на такъв риск — да го изненадам в момента, когато бърника в хладилника. Много по-сигурно е да почака и през нощта да слезе тихичко. Разбира се, това отлага с едно денонощие смъртта ми, но Майрон няма никаква особена причина да бърза. Знаейки, че има на разположение цяла седмица, той може и да поизчака.“ Такива мисли се въртяха в главата на професора, докато дебнеше стъпките на Майрон по стълбището. След като последният се прибра в спалнята си, той отиде в кухнята, взе бутилката и я отнесе в лабораторията. Подир няколко минути отново се върна, сложи я на предишното ѝ място и отключи кухненската врата, водеща към двора.

И тази нощ Руфус се заключи в спалнята си, без обаче да се барикадира със стола. Легна си, но не заспа веднага, както обикновено. Цели четири часа той стоя буден, ослушвайки се напрегнато. Към два часа, тъкмо се питаше дали не се е излъгал в намеренията на Майрон, дочу, че една дъска на пода в коридора изскърца. Наостри уши и след малко долови скърцането на разхлабената дъска на първото стъпало, сетне на друга — по средата на стълбището.

Професорът се обърна настрана и потъна в дълбок сън.

Както винаги, той се събуди автоматично в осем часа, облече халата си и отключи вратата. Тишина. Прекосявайки коридора, хвърли

поглед през отворената врата на спалнята на Майрон; леглото беше разхвърляно, но празно. Той се върна в стаята си и започна да се облича, без да бърза: обу галоши, метна си върху халата пардесюто, сложи си шапката и ръкавиците. Така екипиран той излезе през входната врата и заобиколи къщата. Вятърът беше разчистил снега и облаците. „И днес ще имаме хубаво време“ — помисли си той, застанал пред черния вход, който водеше за кухнята.

Сдържайки дъха си, професорът пооткрехна вратата, блъсна я и бърже се отдръпна, като я остави широко разтворена. Заобиколи по същия път къщата и щом влезе, прибра облеклото си в гардероба. Седна по халат в салона и зачака търпеливо.

След четвърт час ученият сметна, че кухнята вече достатъчно се е проветрила. Като влезе в нея, първата му работа беше да заключи задната врата; чак след това той хвърли поглед върху проснатото тяло на Майрон Фиске. Облечен в пижама и пантофи, младият мъж още стискаше в ръката си една лъжичка. Лицето му бе посиняло; нямаше съмнение, че никога вече не ще се събуди. Бутилката със „Сотерн“ стоеше на масата, а до нея — запушалката.

Руфус Крауфорд се върна в салона и телефонира в бюрото на шерифа.

За по-малко от половин час на входната врата се позвъни. Влязоха двама души — заместникът на шерифа и един лекар. Професорът ги заведе в кухнята. Огледаха трупа и насочиха към домакина въпросителен поглед.

— Какво се е случило, професоре? — запита заместникът на шерифа.

Руфус вдигна рамене:

— По всичко изглежда, че моят племенник е искал да ме отрови. Смъртта ми щеше да му донесе сто хиляди долара. Това си помислих, когато преди малко го намерих тук. Проверих химикалите, с които работя и открих, че ми липсват трийсет грама цианкалий.

Изненадан, докторът подсвирна тихо с уста:

— И невнимателно е погълнал отровата?

— О, не! Обикновена химическа реакция. По формула...

— Да, но каква е точно реакцията?

Докторът поклати глава.

— Цианкалий и солна киселина. Химическата реакция е мигновена. Получава се калиев хлорид и се освобождава циановодород в газообразно състояние. Достатъчно е малко вдишване, за да последва мигновена смърт. Толкова силна е отровата.

— Но каква връзка има всичко това с настоящата картина? — попита заместникът на шерифа съвсем объркан.

— Навярно моят племенник е мислил, че в тази бутилка има вино — отговори Руфус невъзмутимо. — Но за последните си опити аз имах нужда от охладена солна киселина. Затова бях сложил в хладилника тази бутилка със солна киселина. Вместо да сипе цианкалия във виното, както си е мислел, той го е сипал с лъжичката в солната киселина. Смъртта го е грабнала толкова бърже, че, както виждате, не е изпуснал и лъжичката. В такова малко помещение, чиято врата при това плътно се затваря, газът го е убил в един миг.

— По формулата! — вдигна вежди заместникът на шерифа.

— Формулата има допълнение! — каза бавно Руфус. — Както всичко в науката, зависи много... много зависи и от това в чии ръце се намира тя!

Разказът е публикуван в Библиотека „Космос“, № 3/1975
(приложение към брой 3 от 1975 г.)

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.